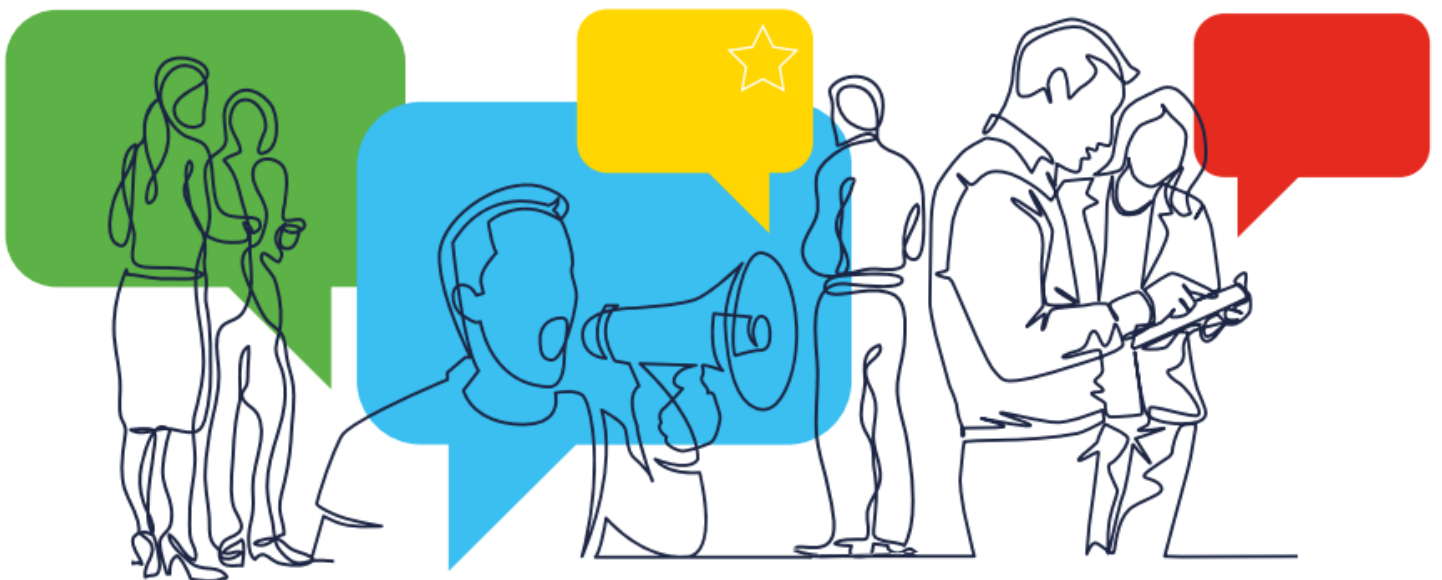

EUROPOS PILIEČIŲ INICIATYVOS FORUMAS

Informacijos apie Europos piliečių
iniciatyvą rinkinys pilietinės visuomenės
organizacijoms

LEARN - DISCUSS - CONNECT - SEEK ADVICE

Europos piliečių iniciatyva. Pagrindinė informacija

Europos piliečių iniciatyva (EPI) – tai priemonė, kuria naudodamiesi nuo 2012 m. ES piliečiai gali formuoti ES darbotvarkę. Ji suteikia ES piliečiams galimybę rengti pasiūlymus jiems rūpimais ir ES kompetencijai priklausančiais klausimais.

Naudodamiesi EPI, ES politikos veiksmus gali siūlyti septynių ES piliečių iš septynių skirtingų ES šalių grupė. Užregistruotą iniciatyvą naudodamiesi specialia internetine pritarimo pareiškimų rinkimo sistema arba popieriuje gali pasirašyti kiti ES piliečiai.

Jei už iniciatyvą surenkamas 1 mln. galiojančių piliečių parašų bent iš septynių ES šalių, Europos Komisija privalo ją išnagrinėti ir nuspręsti dėl tolesnių su ta iniciatyva susijusių veiksmų.

Kodėl EPI yra veiksminga priemonė jūsų tikslui?

A. EPI suteikia jums galimybę daryti poveikį ES politikos formavimui.

Tai – demokratinė priemonė, suteikianti Europos piliečiams galimybę siūlyti į ES darbotvarkę įtraukti jiems svarbius klausimus. EPI – pirmoji tokio pobūdžio tarpvalstybinė dalyvaujamosios demokratijos priemonė, kuria nutiesiamas gyvybiškai svarbus tiltas tarp piliečių ir ES institucijų. **Savo pėdsaką ES teisės aktuose jau paliko, pavyzdžiui, šios ankstesnės sėkmingos iniciatyvos:**

- **Vanduo ir sanitarinės paslaugos yra žmogaus teisė! Vanduo yra visuotinė nuosavybė, o ne prekė!**

Ši 2012 m. paskelbta EPI – pirmoji Europos Komisijos oficialiai pripažinta iniciatyva, už kurią buvo surinkta daugiau kaip vienas milijonas parašų. Ja siekta užtikrinti, kad galimybės gauti geriamojo vandens ir naudotis sanitarijos paslaugomis ES būtų garantuotos visiems ir būtų užkirstas kelias vandens paslaugų liberalizavimui. Reaguodama į visuomenės spaudimą ir politinį susitelkimą dėl

šios EPI, Komisija pripažino, kad reikia imtis veiksmų.

Konkretus to rezultatas – 2018 m. Komisijos pasiūlymas persvarstyti ES geriamojo vandens direktyvą, kuriame ypač daug dėmesio skirta vandentiekio vandens kokybės gerinimui ir prieinamumo, ypač marginalizuotoms ir pažeidžiamoms grupėms, didinimui.

- **„Už kosmetiką be gyvūnų kančių ir Europą be bandymų su gyvūnais“**

Šia 2022 m. iniciatyva raginta sugriežtinti ES draudimą atlikti bandymus su gyvūnais kosmetikos srityje. Be to, ja siekta pertvarkyti cheminės saugos taisyklės, užtikrinant saugią ir tvarią cheminių medžiagų valdymo sistemą, kuri nebūtų grindžiama bandymais su gyvūnais.

2023 m. Europos Komisija pasiūlė draudimą atlikti bandymus su gyvūnais taikyti toliau ir užtikrinti, kad jo būtų laikomasi, ir kartu apsvaustė poreikį padaryti teisės aktų pakeitimų, kad būtų aiškiau apibrėžta Kosmetikos reglamento ir REACH reglamento sąsaja. Be to, ji paskelbė planuojanti iki 2026 m. pirmojo ketvirčio paskelbti veiksmų gaires, kuriomis bus siekiama pakeisti vertinant cheminę saugą atliekamus bandymus su gyvūnais.

- **„Uždrausime ryklių žvejybą dėl pelekų – uždrausime prekybą jais“**

Šia iniciatyva, už kurią buvo surinkti 1 119 996 parašai iš 27 ES valstybių narių, kreiptasi į Komisiją su prašymu imtis veiksmų, kad ES būtų nutraukta prekyba nupjautais ryklių pelekais, įskaitant jų importą, eksportą ir tranzitą.

Reaguodama į ją, 2023 m. Europos Komisija paskelbė įsipareigojanti nuo 2025 m. sausio mėn. pradėti stebėti prekybą ryklių produktais ir tuo tikslu sekti tų rūšių ryklius, kuriais prekiaujama daugiausia. Vykdydama įsipareigojimą parengti išsamesnius ES importo ir eksporto duomenis ir taip užtikrinti geresnę prekybos ryklių produktais statistiką, Komisija sukūrė 13 naujų ryklių ir jų pelekų tarifinių kodų. Jie leis sekti tų rūšių ryklius, kuriais prekiaujama daugiausia, įskaitant melsvuosius ryklius ir atlantinius pilkšvuosius ryklius. Šie kodai pradėti taikyti 2025 m. sausio mėn. Be to, siekdama įvertinti įvairias politikos priemones, Komisija surengė viešas konsultacijas, kurių tikslas buvo surinkti informacijos ir atlikti galimo prekybos nupjautais pelekais draudimo poveikio vertinimą.

ES taip pat įsipareigojo užtikrinti galiojančių taisyklių vykdymą ir išlaikyti savo, kaip lyderės, pozicijas stengiantis šiuos išteklius išsaugoti pasaulio mastu. Šie įsipareigojimai apima skatinimą priimti tarptautines ryklių išsaugojimo ir valdymo priemones ir raginimą visame pasaulyje uždrausti ryklių žvejybą dėl pelekų.

Sužinokite daugiau istorijų apie sėkmingas EPI.

B. EPI padeda organizatoriams didinti informuotumą? tam tikra tema.

Paskelbus EPI ne tik pradedami rinkti parašai – jūsų klausimas pasiekia Europos auditoriją. Nuo jūsų iniciatyvos užregistravimo momento ji tampa matoma ES lygmeniu ir atsiveria durys diskusijoms su ES institucijomis, žiniasklaida, pilietine visuomene ir plačiąja visuomene.

Rengdami valstybėse narėse agitacines kampanijas, iškeliate savo iniciatyvą į viešų debatų lygmenį ir jūsų tema tampa pagrindinių ES diskusijų dalimi. Jūsų EPI net gali paskatinti priimti naujus teisės aktus, tačiau kol kas jums suteikiama platforma ir erdvė įsibėgėti, sutelkti palaikytojus, suburti jūsų iniciatyvos vienijamą bendruomenę ir įžiebtį daug platesnes nei nacionalinio masto diskusijas.

Tokios sėkmingos kampanijos, kaip kampanija dėl iniciatyvos dėl gyvūnų veisimo narvuose uždraudimo „*End the Cage Age*“ ir „*Glifosatui – ne*“, parodė, kaip EPI organizatoriai gali kurti naratyvus, daryti įtaką viešajai nuomonei ir skatinti institucijas reaguoti. Imdamiesi EPI, turite galimybę savo tikslą išskirti į aukštesnį lygmenį ir į šią kampaniją įtraukti kitus.

Kai kurios sėkmingos EPI ir jų sėkmės valstybėse narėse

Kai kuriose valstybėse narėse, pavyzdžiui, Vengrijoje, Maltoje ir Latvijoje, EPI sulaukė didelės sėkmės. EPI paremti reikalingų parašų skaičius dažnai būdavo surenkamas Ispanijoje, Vokietijoje ir Italijoje. Ši priemonė padėjo šiomis iniciatyvomis iškeltus klausimus pradėti diskutuoti aukštesniu lygmeniu.

Kaip pradėti EPI?

Atitiktis reikalavimams

Pradėti EPI gali bet kuris ES pilietis, sulaukęs amžiaus, nuo kurio turi teisę balsuoti Europos Parlamento rinkimuose. Keliami vieninteliai du reikalavimai:

- iniciatyvą turi pradėti septyni ES piliečiai, gyvenantys septyniose skirtingose ES šalyse;
- iniciatyva turi būti sutelkta į dalyką, kuris patenka į Komisijos įgaliojimus pateikti pasiūlymą dėl teisės akto, ir ja neturi būti siekiama piktnaudžiauti arba ji neturi prieštarauti ES vertybėms.

EPI gali būti teikiama bet kuria ES oficialiąja kalba.

ATKREIPKITE DĖMESĮ:

kai kuriose valstybėse narėse pradėti ir pasirašyti EPI gali ES piliečiai, sulaukę 16 metų. Šiuo metu ši amžiaus riba taikoma Belgijoje, Vokietijoje, Estijoje, Maltoje, Austrijoje ir Suomijoje, o 17 m. amžiaus riba – Graikijoje.

Tvarkaraštis ir pagrindiniai etapai

1 ETAPAS. Iš viso ne mažiau kaip septyni piliečiai iš septynių ES šalių, turintys teisę balsuoti Europos Parlamento rinkimuose, sudaro EPI organizatorių grupę ir nustato savo iniciatyvos tikslus.

2 ETAPAS. Organizatoriai pateikia iniciatyvą Europos Komisijai užregistruoti.

Kad galėtumėte pradėti rinkti parašus, jūsų iniciatyvą turi oficialiai užregistruoti Europos Komisija. Todėl:

- pirmiausia susikurkite organizatoriaus paskyrą, kuria naudodamiesi galėsite per visą EPI procesą administruoti iniciatyvą ir palaikyti ryšį su Europos Komisija;

- tuomet pateikite iniciatyvą, kad ji būtų užregistruota: trumpai aprašykite siūlomą priemonę viena iš ES oficialiųjų kalbų ir pateikite susijusią informaciją, kaip antai savo iniciatyvos tikslus, informaciją apie organizatorių grupę, gautą finansavimą ir patvirtinamuosius dokumentus;
- kad jūsų iniciatyva būtų užregistruota, ji turi atitikti konkrečius teisinius kriterijus. Pavyzdžiui, ji turi atitikti Komisijos įgaliojimus pasiūlyti teisės aktą, ja neturi būti siekiama piktnaudžiauti arba ji neturi prieštarauti ES vertybėms ir ji turi atitikti formalius reikalavimus.

Atkreipkite dėmesį į tai, kad **Europos Komisija užregistruos tik teisinius reikalavimus atitinkančias iniciatyvas**. Ji įvertins jūsų pateiktą informaciją ir atsakymą paprastai pateiks per du mėnesius.

Jei jūsų iniciatyva bus priimta, ji bus paskelbta oficialioje EPI svetainėje. Nuo to laiko turėsite per ne ilgiau kaip **šešis mėnesius** nuspręsti, kada pradėti rinkti pritarimo pareiškimus.

3 ETAPAS. Pradėkite rinkti parašus!

Kai jūsų iniciatyva užregistruojama ir jūs pasirenkate datą, nuo kurios pradėsite rinkti parašus, **turite per 12 mėnesių surinkti bent 1 mln. galiojančių piliečių parašų iš bent septynių ES šalių**.

Teisę pasirašyti už EPI turi:

- ES piliečiai, neatsižvelgiant į jų gyvenamąją vietą;
- asmenys, sulaukę amžiaus, nuo kurio galima balsuoti Europos Parlamento rinkimuose, (paprastai – 18 metų), tačiau kai kuriose šalyse, pvz., Belgijoje, Vokietijoje, Estijoje, Maltoje, Austrijoje ir Suomijoje, pasirašyti gali jau 16 metų, o Graikijoje – 17 metų asmenys.

Įsitikinkite, kad laikotės duomenų apsaugos taisyklių, ir naudokite oficialias parašų rinkimo formas.

4 ETAPAS. Surinkę bent 1 mln. parašų, pateikite juos nacionalinėms institucijoms patikrinti. Organizatoriai parašus kiekvienos valstybės narės kompetentingoms institucijoms turi pateikti per 3 mėnesius.

Tada valdžios institucijos turi per papildomus tris mėnesius patikrinti, kurie pritarimo pareiškimai yra galiojantys.

5 ETAPAS. Iniciatyvą ir 4 etape iš nacionalinių institucijų gautus sertifikatus pateikite Europos Komisijai išnagrinėti.

Organizatoriai savo iniciatyvą ir sertifikatus Europos Komisijai turi pateikti per tris mėnesius. Visa tai galima padaryti naudojantis organizatoriaus paskyra. Nuo šio momento priklauso likusių veiksmų

tvarkaraštis.

6 ETAPAS. Sulaukite atsakymo.

- Europos Komisija pakviečia organizatorių grupę į susitikimą, kuriame jie turi galimybę išdėstyti argumentus jų EPI naudai:
 - per vieną mėnesį nuo pateikimo (5 etapas).
- Organizatoriai pakviečiami į viešą svarstymą Europos Parlamente, o po jo surengiama plenarinio posėdžio diskusija ir gali būti priimta rezoliucija šiuo klausimu:
 - per tris mėnesius nuo pateikimo (5 etapas).
- Europos Komisija parengia oficialų pranešimą, kuriame pateikia išsamų atsakymą į iniciatyvą. Jame išdėstomos teisinės ir politinės išvados, veiksmai, kurių ji ketina imtis, ir pagrindas, kuriuo remdamasi veiksmų ji ims arba nesiims:
 - per šešis mėnesius nuo pateikimo (5 etapas) ir viešo svarstymo Europos Parlamente.

Pagrindiniai būsimi iššūkiai. Organizatoriams kylantys klausimai

- *Kaip rasti kitų šalių piliečių, kurie pradėtų EPI kartu su manimi?*
- *Kaip paskatinti kitų šalių piliečius pasirašyti už mano EPI?*
- *Kaip suformuoti savo grupę?*
- *Kaip rinkti lėšas Europos piliečių iniciatyvai?*
- *Kaip sudaryti EPI biudžetą?*
- *Kokiais kanalais galiu susisiekti su piliečiais?*

Atsakymus į šiuos klausimus galite rasti mūsų gairėse, o išsamesnės informacijos – **EPI forume**.

Kaip įgyvendinti EPI?

Norint sėkmingai administruoti EPI kampaniją, reikia strategiškai pasirengti, struktūriškai organizuoti veiklą ir laikytis lankstaus bendravimo principo. Toliau apžvelgiami esminiai etapai ir geriausia praktika, kurių laikydamiesi organizatoriai gali lengviau įgyvendinti visą kampanijos ciklą.

1. Užsitikrinkite finansavimą ir anksti imkitės parengiamųjų veiksmų.

Labai svarbu gauti finansavimą iš pat pradžių. Taip galima remti pradinę kampanijos veiklą, pavyzdžiui, svetainės kūrimą, partnerių paiešką ir komunikacijos priemonių kūrimą. Anksti pasirinkus finansavimą, dar prieš oficialiai paskelbiant apie iniciatyvą užsitikrinamas tvirtas pagrindas, padedantis kampanijai greitai įsibėgėti ir išlaikyti tempą. Su išsamiomis rekomendacijomis dėl lėšų rinkimo strategijų ir skaidraus ataskaitų teikimo organizatoriai raginami susipažinti specialiaame puslapyje Kaip rinkti lėšas ir teikti apie jas ataskaitas.

2. Nustatykite aiškias grupės narių pareigas.

Tinkamai suformavus grupę, kurioje aiškiai paskirstomi vaidmenys, padidėja efektyvumas ir atskaitomybė. Ankstesnių kampanijų organizatoriai pabrėžė, kad nustačius atsakomybės sritis, pavyzdžiui, komunikacijos, teisės reikalų ir nacionalinės informavimo veiklos, galima išvengti darbų dubliavimosi bei painiavos ir užtikrinti veiksmingą kiekvieno kampanijos aspekto administravimą.

3. Kampanijos strategijas pritaikykite prie vietos aplinkybių.

Kampanijos idėjas ir veiklą būtina pritaikyti prie kiekvienos tikslinės šalies kultūrinės ir politinės aplinkos. Tokios sėkmingos kampanijos, kaip „*Turiu teisę rinktis*“, parodė, kad išmanant vietos papročius, kultūrą ir komunikacijos stilių galima sulaukti daug aktyvesnio įvairios auditorijos dalyvavimo ir užsitikrinti daug didesnę jos pasitikėjimą.

4. Panaudokite simbolines datas ir įvykius kaip svertą.

Kampanijos veiklą susiejus su plačiai pripažintomis simbolinėmis datomis gali padidėti iniciatyvos matomumas ir visuomenės susidomėjimas. Pavyzdžiui, siekdami patraukti žiniasklaidos dėmesį ir padidinti visuomenės informuotumą, iniciatyvos „*Už kosmetiką be gyvūnų kančių*“ organizatoriai veiksmingai pasinaudojo Tarptautine kačių diena. Iniciatyvos „*Atvertimo terapijos Europos Sąjungoje draudimas*“ organizatoriai, pasinaudoję „Pride“ eitynių savaitės renginiu, per patį jo įkarštį vos per kelias dienas surinko 700 000 parašų. Tai rodo, kaip naudinga kampanijos pastangas suderinti su atitinkamais kultūriniais renginiais.

Jūs? EPI paramos centras

EPI forumas yra internetinė bendradarbiavimo platforma, prieinama visomis ES oficialiosiomis kalbomis. Jo tikslas – konsultuoti ir informuoti EPI organizatorius arba EPI besidominčius asmenis. Tai – labai svarbus paramos centras, kuriame galima gauti praktinę informaciją ir teisinės konsultacijas, sužinoti, kaip rengti kampanijas, ir aptarti su EPI susijusias temas.

Platformą pagal sutartį su ES Komisija administruoja ne pelno organizacija Europos piliečių veiksmų tarnyba (angl. European Citizen Action Service, ECAS).

Vertingų išteklių, gairių, sėkmės istorijų, internetinių seminarų įrašų ir kitos su EPI susijusios informacijos rasite EPI forumo skiltyje Praktinės rekomendacijos.

Informacija apie nemokamas specialias konsultacijas įvairiomis temomis, įskaitant teisinės konsultacijas (pavyzdžiui, norint patikrinti, ar idėja patenka į ES teisinių veiksmų sritį) ir konsultacijas kampanijų rengimo strategijų, lėšų rinkimo ar kitais klausimais, pateikiama skiltyje Klausti eksperto.

Be to, organizatoriai gali susisiekti su nacionaliniais informacijos centrais (daugumoje šalių veikiančiais viešojo administravimo įstaigose).

Kaip EPI gali paremti piliečiai?

Visas iniciatyvas, už kurias renkami parašai, galite rasti ir už jas pasirašyti Europos piliečių iniciatyvos svetainėje. Norėdami paremti EPI, pritarimo pareiškimą galite užpildyti internetu arba popierine forma.

Čia rasite visas naujausias EPI, už kurias šiuo metu renkami parašai.

Kaip EPI gali paremti pilietinės visuomenės organizacijos?

Jūs, kaip organizacija, EPI galite paremti įvairiomis priemonėmis, pavyzdžiui, suburdami su EPI susijusią nevyriausybinių organizacijų koaliciją arba prie jos prisijungdami. Prisidėdami prie kampanijos galite veiksmingai padidinti informavimo apie EPI veiklos aprėptį. Galite apsvarstyti galimybę aktyviai įsitraukti į kampaniją, prisidėdami prie tokių veiksmų, kaip iniciatyvos propagavimas, reklamavimas, bendruomenės telkimas, ekspertinių žinių teikimas, dalijimasis mokslinių tyrimų rezultatais, parašų rinkimas, finansinės paramos ir (arba) žmogiškųjų išteklių teikimas.

Toliau aprašomi keli galimos pilietinės visuomenės organizacijų pagalbos būdai.

1. Formuokite koalicijas ir prie jų junkitės.

Sėkmingų EPI kampanijų strategijos pagrindą sudaro ryšių su NVO ir galimais partneriais mezgimas ir tvirtų santykių su organizacijomis sąjungininkėmis palaikymas. Pavyzdžiui, iniciatyvos „*PsychedeliCare*“ organizatoriai savo kampaniją pradėjo užmegzdami nacionalinio lygmens ryšius su organizacijomis partnerėmis, kad pasidėtų pagrindą vietoje. Be to, iniciatyvos „*Turiu teisę rinktis*“ organizatoriai, įtraukdami ne tik tradiciniam reprodukcinių sveikatos sektoriui priklausančias organizacijas ir bendradarbiaudami su socialinėje medijoje veikiančiais nuomonės formuotojais, suformavo iniciatyvą remiančių daugiau kaip 250 organizacijų tinklą. Jie strategiškai pasitelkė tokius netikėtus sąjungininkus, kaip aktoriai, muzikos grupės ir net alpinizmo asociacijos. Laikantis šio įtraukaus ir kūrybiško požiūrio pavyko išplėsti rėmėjų ratą, pasiekti įvairią auditoriją ir gerokai padidinti kampanijos matomumą ir finansavimo galimybes.

2. Reklamuokite ir telkite palaikytojus.

Naudodamiesi savo tinklais, renginiais ir platformomis, didinkite informuotumą, skatinkite žmones pasirašyti iniciatyvą ir bendraukite su politikos formuotojais. Jūsų kaip patikimos organizacijos reputacija ir ryšiai su tikslinėmis grupėmis gali padėti greičiau surinkti parašus ir paskatinti visuomenės dalyvavimą.

3. Skirkite išteklių.

Parama gali apimti finansinį rėmimą arba darbuotojų laiko, vietų susitikimams ar skaitmeninių priemonių skyrimą. Daugeliui kampanijų labai naudinga pagalba natūra, kuri padeda sumažinti veiklos išlaidas ir padidinti informavimo pajėgumus.

4. Dalyvaukite lėšų rinkimo ir partnerystės ryšių mezgimo veikloje.

Veiksmingas lėšų rinkimas yra glaudžiai susijęs su koalicijų formavimu bei bendradarbiavimu. Lėšų rinkimas apima daug daugiau nei tik prašymą paaukoti lėšų arba finansinės paramos užsitikrinimą. Sėkmingas lėšų rinkėjas geba užmegzti strateginius partnerystės ryšius, padidinti kampanijos matomumą ir aktyviai prisidėti prie bendruomenės telkimo ir administravimo. Norint padidinti finansavimo galimybes, labai svarbu ištirti platesnius išteklių šaltinius, pavyzdžiui, ES skaidrumo registrą, nacionalinius skaidrumo portalus ar tarptautines finansavimo duomenų bazines, kurios gali padėti nustatyti galimas NVO partneres, fondus ir įmones rėmėjas. Verta apsvarstyti ir bendradarbiavimo su viešuoju sektoriumi galimybes, įskaitant partnerystę su viešaisiais subjektais ir ankstesniais panašių EPI finansuotojais, arba galimybę gauti institucijų paramą ES dotacijų forma, kuri teikiama pagal, pavyzdžiui, Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programą. Labai svarbų rėmėjų vaidmenį gali atlikti ir korporacijos. Pavyzdžiui, iniciatyvą „Už kosmetiką be gyvūnų kančių“ finansiškai parėmė tokių prekių ženklų, kaip „The Body Shop“, „Dove“ ir „Unilever“, turėtojai, o ji padėjo užtikrinti didesnę jų prekės ženklo matomumą ir kartu prisidėjo prie bendrų įmonių socialinės atsakomybės tikslų.

Pavyzdžiui, sėkminga EPI dėl gyvūnų veisimo narvuose uždraudimo „End Cage Age“ buvo pagrįsta 170 pilietinės visuomenės organizacijų visoje Europoje bendradarbiavimu. Kiekviena iš jų savaip prisidėjo prie iniciatyvos sėkmės. Štai keletas tų iniciatyvą padėjusių įgyvendinti organizacijų:

Jūsų organizacija taip pat gali pasinaudoti EPI, kad sutelktų jūsų tikslą palaikytojų būrį!

Kitos nuorodos

- EPI svetainė:
 - Kaip tai veikia?
 - Kaip pradėti
 - Duomenų apsauga
- EPI forumo svetainė:

- Skiltis Praktinės rekomendacijos:
 - Kaip rinkti parašus
 - Kaip parengti iniciatyvą registracijai
 - Kaip ieškoti partnerių
 - Kaip rinkti lėšas
 - Kaip surengti kampaniją
- Skiltis Klausti eksperto, kuriame jums gali būti suteiktos nemokamos teisinės konsultacijos ir patarimai dėl kampanijos organizavimo.

- Vietos kontaktiniai asmenys – nacionaliniai informacijos centrai ir EPI ambasadoriai

Gaukite naujausią informaciją!

- Prenumeruokite mėnesinį naujienlaiškį (anglų + 23 kalbomis) ir gaukite naujausią informaciją apie EPI – https://citizens-initiative.europa.eu/newsletter/subscribe_lt
- Prisijunkite prie EPI „Facebook“ grupės.